

КОБЗАРИ І МАЛАНЧУКИ

Микола Куделя

З НАРОДОЗНАВЧИХ ПОШУКІВ У ШЕВЧЕНКОВОМУ КРАЮ

Віща книга “Кобзар” — невмируща. Перед Шевченком, його геніальною постаттю Українського Національного Пророка, схилиються віки й покоління. Тарас Шевченко як совість української нації, як ідеолог-натхненник Української незалежної держави привертав увагу багатьох дослідників-шевченкознавців XIX і XX ст. ст.

Коли царські сатрапи цілковито забороняли вшанування Кобзаря, то новітня червона імперія часто так чинити вже не могла, був не той клімат. Тут цинічно і безсоромно намагались доводити, що Шевченко був майже комуніст-атеїст, виправляють його поезії на свій смак. Ось хоч би такий приклад:

Не завидуй же нікому,
Дивись крутом себе:
Нема раю на всім світі,
Хіба що на Небі!

Ці рядки фальсифікатори виправляють по-своєму:

Не завидуй же нікому
Дивись крутом себе:
Нема раю на всій землі
Та й нема на небі!

Поезій, котрих не можна було виправити, зовсім не друкують, викидають із “Кобзаря” такі, як “Розрита Могила”, “Стоїть в селі Суботові” “Чигирине, Чигирине” “Як би то ти, Богдане, п’яний” та інші.

Академік Олександр Корнійчук, коли ще доглітали мільйони трупів страшного голодомору 1932—1933 років, лицемірно лукавить, пишучи передмову до “Кобзаря” Цитую: “Вічна слава великій партії Леніна-Сталіна, що піднесла свій полум’яний голос на захист поета від царських сатрапів

і вернула українському народові його вірного сина...” (Кобзар ДВХЛ, Київ, 1947).

Така брехня тяглася від Корнійчука до Маланчука протягом довгих років, яким утопічна доктрина, крім класових концепцій більшовизму, не дозволяла і слова правди сказати про Кобзаря як національного світоча України.

Радянські шевченкознавці перекручували погляди геніального поета. Їхні коментарі до “Кобзарів” в історичному аспекті — неправдиві, в тому числі й у “Шевченківському словнику” над яким працювало ряд науковців.

Фальшиво спотворені вульгарними соціологізмами (скажімо, “інтернаціоналізмом”) інші видання, котрі є антиісторичними, антинауковими, антишевченківськими.

Не так давно, вже за роки незалежності України, з’явилась книжка Віталія Машька “Шевченко у серці моїм” (видавництво “Поділля” Хмельницький, 1996 р.). Автор провів величезну дослідницьку працю, упорядковуючи своєрідний словник-персоналій “Шевченко в іменах”

Радіємо і появі ще однієї праці Олександра Відоменка, — “Сумна та радісна Шевченкіана”, виданої тим же видавництвом “Поділля” 1996 року.

Автор нарисів є уродженцем села Моринці, того самого, де народився Тарас Шевченко, і є праправнуком поета по брату Йосипу Ця збірка яскраво відрізняється від праць багатьох авторів Шевченкіани. В ній викладені цікаві факти й епізоди з життя Кобзаря. В нарисі “Тарасова хата і школа” на основі спогадів старожилів та фотознімків він стверджує, що хата Шевченка, яка афішується до цього часу в

усіх виданнях, не належала Григорію Шевченку, а якоїсь бідної влови, яка "переселилась" на сільський цвинтар, а хата, обшарпана з усіх боків, стояла пустою. Ніяк в такій хатині не могла розміститись велика сім'я Шевченків. За переказами, батько Тараса чумакував, не був таким бідняком, яким малювала його кліка літературної доби советського реалізму

З тією ж метою використовувалась і кирилівська хата дяка, в якій нібито вчився малий Тарас. Вона збереглась до нашого часу, над нею надбудовано захисну споруду, і стояти тепер їй вічно. Але насправді це не хата, а маленька споруда розміром 4×5 метрів, складена з дубових стовбурів,

що служила дякові за надвірну комору, чи, як називають, шпихлір, а поряд стояла добротна хата-школа (вона, на жаль, не збереглась, а комора, на щастя, збереглась)

А в коморі вже на початку радянської влади прорізали вікна і поселяли там вчителів. Олександр Відоменко добре пам'ятає, що останнім жив у ній учитель математики Іван Власович Тільки десь наприкінці 50-х років советські "стратегі" оголосили комірчину Тарасовою школою

Ось така гірка правда про Тарасову хату та його школу

Українське слово,
1998, № 9

Ірина Петренко-Федишин

МУЗЕЙ В БАВНД БРУКУ ЯК СКАРБНИЦЯ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Музей-архів при св. Андріївській церкві-пам'ятнику в Бавнд Бруку є однією з живих клітин Українського православного центру, що його заснував Блаженніший Митрополит Мстислав — не тільки визначний церковний і культурний провідник, але й великий український патріот і соборник.

Український православний центр знаходиться за кілька миль від центрального стейтового (штатного) університету — Ратгерс, так само як і від одного з найкращих університетів Америки — Принстона. Історія цього центру пов'язана з місцевою американською історією. В склад земель центру входить маєток визначного американського громадянина Гендріка Фішера, що був присутнім на підписанні Декларації Незалежності ЗСА в 1776 році. Його резиденція, яка проголошена офіційно історичною пам'яткою Нью Джерсі, сьогодні є консисторією Української православної церкви в діаспорі.

Над цим усім маєстатично підноситься унікальна архітектурна форма церкви-пам'ятника св. Андрія, яка є оригінальним пам'ятником на честь українського бароко. Ця церква є пам'ятником, присвяченим усім тим, що боролись і загинули за волю України, особливо жертвам великого геноциду — голоду в Україні в 1933 році. Інтер'єр церкви відзеркалює містерію і красу візантійської християнської духовності. Церкву декорував в неовізантійському стилі визначний український митець Петро Холодний.

Як не згадати всім нам відомого цвинтаря, на якому спочивають українці всіх віросповідань із ЗСА та інших країн. Їхні могили, що, на жаль, зростають швидким темпом, переконують нас у святості і тендітності людського життя, яке скоро минає, тільки ідеї, дії та ідеали живуть вічно. Ці могили нагадують нам те, за що боролись наші предки, нашу спадщину, яку ми, їхні нащадки, повинні зберігати та гідно передавати нашим дітям.

Доказом цієї живучості та невмирущості української духовності та ідеалів, якими жили і за які вмирали і далі вмирають найкращі сини і дочки України, є колекція музею-архіву в Бавнд Бруку. Цей музей є скарбницею нашої дорогоцінної спадщини, яку нещадно нищили і далі нищать наші вороги, які хочуть вирвати з корінням нашу душу варварським способом, нищачи та фальсифікуючи нашу історію, наше минуле, а самих українців хочуть перетворити на сіру масу, без свого національного обличчя, історії і культури.

Музей-архів в Бавнд Бруку і є цією скарбницею, що зберігає цінні пам'ятки, які є свідками і документами нашої історії, старовинної культури, наших національних ідеалів та аспірацій. Цей музей був заснований в 1966 р. Унікальні колекції музею, щедро доповнювані експонатами втікачів під покровом владики Мстислава, зберігають рідкісні пам'ятки з часів Петра Могили, гетьманів Богдана Хмельницького та Івана Мазепи, з часів відродження Української автокефальної православної